

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

HE 20/2014 VP - HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE AMPUMARATALAIKSI SEKÄ LAEIKSI AMPUMASELAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Tämä on sisäministeriön poliisiosaston laatima lisälausunto, jonka pohjana on aikaisemmin hallintovaliokuntaan toimitettu muistio täydennettynä vastauksilla ja täsmennyksillä joihinkin valiokunnan kokouksessa ja myöhemmin sähköpostiviesteissä esiin nousseisiin kysymyksiin. Lisäykset ovat [sinisellä](#) fontilla.

Ampumaratalaki

Kumotaan vanhentunut Venäjän vallan aikainen sääntely.

Luokitellaan ampumaradat

1. vähäisiin ampumaratoihin
 - laukausmäärä alle 10 000 vuodessa
 - ilmoitusmenettely perustettaessa
2. ampumaratoihin
 - laukausmäärä yli 10 000 mutta alle 300 000 vuodessa
 - lupamenettely perustettaessa
3. ampumaurheilukeskuksiin
 - useiden ampumaurheilulajien ratoja
 - laukausmäärät yli 300 000 vuodessa
 - lupamenettely perustettaessa

Edellytetään radoilta järjestyssääntöä ja vastuuhenkilöä.

Arvioidaan ampumaseuran, muun yhteisön tai yksityishenkilön sopivuutta ampumaradan ylläpitämiseen.

Esityksellä ei ole vaikutusta tilapäisten tilaisuuksien järjestämiseen tai ampumiseen omalla maalla muita vaarantamatta. Perusteluissa lukee, että "Maanomistajalla on perinteisesti katsottu olevan oikeus ampua omalla maallaan. Ehdotetussa laissa ei ole tällaisesta ampumisesta nimenomaista poikkeussäännöstä, mutta pienimuotoinen ampuminen jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle. Toiminta voisi olla pienimuotoista, jos kyse olisi maan hallintaan oikeuttavien henkilöiden ja näiden seurassa olevien henkilöiden ampumisesta. Sen sijaan silloin, jos ulkopuoliset henkilöt käyvät itsenäisesti ampumassa, olisi toiminta lähtökohtaisesti katsottava ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvaksi."

10.2.2015

Valmistelun yhteydessä ajatus kuitenkin oli, että maanomistajan luvalla voisi käydä ampumassa, esim. hirtiseuran jäsenet tarkkuuttamassa yksin aseitaan. Perustelujen lause itsenäisestä ampumisesta tarkoittaa säännöllistä toimintaa, mutta sanamuoto on tältä osin epäonnistunut. Koska ehdotetun ampumaratalain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan pykälätekstissä ei ole tällaista rajausta, riittäisi että valiokunta laittaisi mietintönsä perusteluihin tätä koskevan selvennyksen. Se voisi olla esimerkiksi: Valiokunta katsoo, että laissa tarkoitetusta pienimuotoisesta ampumisesta olisi kyse silloinkin, kun maanomistaja ei itse ole paikalla, jos toiminta on laissa tarkoitetulla tavalla pienimuotoista.

Ampumaratojen säilymisen turvaamiseksi esitetään maakuntien liitoille velvoitetta laatia ja pitää ajan tasalla kehittämissuunnitelmia, joissa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten ja muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja sijoitustarpeesta.

Ehdotetulla ampumaratoja koskevalla sääntelyllä pyritään radan käyttäjien ja radalla tai sen läheisyydessä oleskelevien muiden henkilöiden turvallisuuden ylläpitämiseen ja parantamiseen. Ylläpitäjän tai tämän taustahenkilöiden sopivuuden arviointi liittyy olennaisin osin tämän tavoitteen saavuttamiseen.

Suomessa on arvioiden mukaan noin 600 ampumarataa. Radoista jopa puolet on sellaisia metsästysseurojen tai riistanhoitoyhdistysten ratoja, joilla ammutaan ennen jahতিকautta muutamat harjoitukset tai tarkkuutetaan aseita ja otetaan vastaan hirvieläinten metsästyksessä vaadittavia ampumakoikeita. Laukausmäärät jäävät todennäköisesti alle esityksen 10 000, mikä kieltämättä vaikuttaa pieneltä määrältä.

Mikäli laukausmäärä on merkittävästi suurempi, toiminta vaatii ampumarataluvan hakemisen. Toiminta on tällöin oletettavasti sen verran laajamittaista, että toiminnanharjoittajalla on osaamista, resursseja ja halua myös lupaprosessiin.

Ampuma-aseiden säilytys

Aseiden säilyttämiseen ehdotetaan muutosta siten, että ampuma-aseita ei voisi enää säilyttää purettuna ja kätkettyinä ilman, että jokin aseeseen osista on lukitussa paikassa tai lukittuna.

Jos säilytettävänä on erityisen vaarallisia ampuma-aseita tai enemmän kuin viisi asetta mitä tahansa tyyppiä tai toimintatapaa, ne tulisi säilyttää turvakaapissa tai poliisin hyväksymässä säilytystilassa. Voimassa olevassa laissa turvakaappisäilytystä tai säilyttämistä poliisin hyväksymissä tiloissa edellytetään vain erityisen vaarallisilta ampuma-aseilta sekä laissa luetelluilta asetyypeiltä silloin kun niitä on säilytettävänä yli viisi kappaletta.

Ampuma-aseen kaupallinen säilyttäminen olisi mahdollista ase-elinkeinoon harjoittamisen muotona.

Ampuma-aseen väliaikainen säilyttäminen määriteltäisiin laissa. Voimassa oleva laki jättää runsaasti tulkinnanvaraa esimerkiksi metsästys- ja kilpailumatkoilla tapahtuvalle aseiden säilytykselle.

Ehdotetussa 106 a §:n 3 momentissa säänneltäisiin vain tilapäistä säilyttämistä kulkuneuvossa kuljetustapahtumaan liittyen, ei kuljettamista sinänsä. Millä tahansa kulkuneuvolla voidaan kuljettaa asetta, kunhan ase on lataamattomana suojuksessa tai sijoitettuna suojattuun tilaan ja kantaa, jos siihen on hyväksyttävä syy (1 mom.) Tämä säännös on sama kuin voimassa olevan lain 106 §:n 3 momentti. Ainoastaan jos ase jätetään kuljetuksen aikana kulkuneuvon tilapäiseen säilytykseen, se ei saa näkyä ulospäin ja sen pitää olla lukitussa tilassa.

Pick Up -tyyppisessä autossa asetta voi tilapäisesti säilyttää (esim. tankkaus- ja kahvitaukojen ajan), jos sen saa istuimien taakse niin, että ulkoapäin ei näe, että autossa on ase ja auto on lukittu. Lavalle asetta ei voi jättää. Jos kuljetuksen aikana ase ei jää missään vaiheessa yksin autoon, riittää että se on kuljetuksen ajan lataamattomana suojuksessa tai sijoitettuna suojattuun tilaan. Mopolla ja mönkijällä asetta voi kuljettaa

10.2.2015

lataamattomana suojuksessa, kuten tähänkin asti, mutta asetta tuskin saa kätkettyä ja lukittua niin, että kuljetuksen aikainen tilapäinen säilyttäminen, esim. kahvitauon aikana, olisi mahdollista. Ainoastaan lopetusaseena käytettävän pienoisarvokiverrin tai kertatulipistoolin kohdalla tämä saattaisi joidenkin mopo-, skootteri- tai mönkijämallien kohdalla onnistua.

Säädöksellä pyritään laillistamaan tilanne, jossa henkilö poistuu tilapäisesti kulkuneuvonsa luota ollessaan matkalla paikkaan, jossa asetta on tarkoitus käyttää. Eli se olisi erikseen määritelty poikkeustilanne muihin säilytysvaatimuksiin. Poistumisen syy voi olla esimerkiksi tankkaustauko tai metsästystilanne, jossa välillä metsässä liikutaan haulikon kanssa, välillä kiväärin kanssa. Toinen ase on sillä aikaa autossa tilapäisesti säilytyksessä. Säädöksellä pyritään estämään tilanne, jossa asetta säilytettäisiin autossa tai muussa kulkuneuvossa ilman, että säilyttäminen liittyy käyttö- tai kuljetustapahtumaan. Ei olisi esimerkiksi mahdollista pakata aseita autoon edellisenä iltana odottamaan seuraavana päivänä alkavaa matkaa. Puhumattakaan, että aseet olisivat jatkuvasti säilytyksessä autossa tai muussa kulkuneuvossa.

Hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa on seuraava teksti: "Ase tulisi siten säilyttää joko sellaisessa tilassa, josta sitä ei voi nähdä, tai piilotettuna siten, että ulkopuolelta ei ole havaittavissa, että kulkuneuvossa on ampuma-ase. Riittävää ei olisi, että ampuma-ase on suojapussissa tai -kotelossa taikka vaatteen alla niin, että on ulkoapäin pääteltävissä, että kotelon sisällä taikka vaatteen sisällä tai alla todennäköisesti on ase."

Tässä on ollut tarkoitus todeta, että peittäminen tulee tehdä sellaisella tavalla, että ei ole nähtävissä, että peitteen alla on ampuma-ase. Asepussi ei olisi riittävä, koska siitä on pääteltävissä sen sisältävän ampuma-aseen. Tiukka kääre taas ei hävitä aseeseen (mihin asepuusi tai kotelo viittaavat) ja joka hävittää aseeseen muodon. Eli takki, matto, peitto tms. väljä peite. Olennaista on aseeseen piilottaminen näkyvistä.

Tältäkin osin itse pykäläteksti ei varmaankaan tarvitse muutoksia. Valiokunta voisi tarpeen mukaan tätäkin kohtaa mietintönsä perusteluissa selventää.

Lääkäreiden ilmoitusvelvollisuus

Voimassa olevassa laissa lääkäreillä on aina velvollisuus ilmoittaa sellaisesta henkilöstä, jota he pitävät sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Esityksessä velvollisuus koskisi ensinnäkin tapauksia, joissa lääkäri on mielentilatutkimuksessa, vaarallisuusarviossa tai muussa oikeuspsykiatrisessa tutkimuksessa todennut henkilön itselleen tai toisille vaaralliseksi. Toinen tilanne olisi, kun henkilö on otettu tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon, jonka perusteena on itsemurhayrityksen jälkeen tehty arvio mielisairaudesta aiheuttamasta vakavasta vaarasta hoitoon otetun tai sivullisten terveydelle tai turvallisuudelle ja sitä kautta sopimattomuudesta pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Poliisilla olisi oikeus säilyttää sille tehtyjä ilmoituksia kolmen vuoden ajan. Tällä hetkellä poliisi hävittää sille tehdyt ilmoitukset, jos ne eivät anna aiheutta jatkotoimenpiteisiin. Mahdollistamalla ilmoitusten säilyttäminen vältetään tilanne, jossa henkilö pystyy hakemaan lupaa ampuma-aseille pian vastaanotolla käynnin jälkeen, jolloin poliisilla ei ole enää tietoa henkilön soveltumattomuudesta.

Ehdotetulla sääntelyllä pyritään ensisijaisesti ampuma-aseen hallussapitoon sopimattoman henkilön samoin kuin hänen lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden hengen ja terveyden suojelemiseen. Poliisilla olisi mahdollisuus arvioida hakijan soveltuvuutta enintään kolmen vuoden ajan sille toimitetun ilmoituksen perusteella kun tällä hetkellä tätä mahdollisuutta ei pahimmassa tapauksessa ole ollenkaan. Poliisi ei voisi käyttää ilmoitusta muuhun tarkoitukseen kuin aseiden hallussapitolupaa koskevan hakemuksen käsittelyyn. Siten ilmoituksen käytössä noudatettaisiin tiukasti käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatetta. 3. lakiehdotuksen 10 §:n 2 momenttiin ehdotetun lisäyksen mukaan ampuma-aseilmoitusten tietoja saisi tallettaa poliisin hallintoasiain tietojärjestelmiin vain niin, että tieto ilmenisi ainoastaan henkilöä koskevaa aselupatietoa käsiteltäessä. Tiedon käsittely ei siten olisi mahdollista niitä muita tarkoituksia varten, joi-

10.2.2015

hin arkaluonteisia tietoja muutoin voidaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain mukaan käyttää.

Säilytettäväksi ehdotetut tiedot eivät käsittäisi potilaan yksilöityjä diagnoositietoja tai muutoinkaan yksityiskohtaisia tietoja tämän terveydentilasta. Kyse olisi vain lääkärin arviosta siitä, että henkilö olisi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-asetta tai eräitä siihen liittyviä välineitä.

Ilma- ja jousiaseet

Voimakkaat ilma-aseet, joiden teho on lähellä ampuma-aseita, ehdotetaan otettavaksi sääntelyn piiriin. Voimakkaaksi ilma-aseeksi katsottaisiin ilma-ase, jonka piipun pienin kaliiperi on yli 6,35 mm ja joka on tarkoitettu ampumaan metalliluotia.

Luvittamisessa noudatettaisiin ilmoitusmenettelyä tilanteissa, joissa hakijalla on ennestään lupa ampuma-aseen hallussapitoon. Muiltakin osin kyseessä olisi kevennetty menettely.

Ehdotettu sääntely koskisi ainoastaan teholtaan varsinaisia ampuma-aseita vastaavia ilma-aseita. Tällaiset aseet ovat väärin käsiin joutuessaan lähes yhtä vaarallisia kuin ampuma-aseetkin.

Poliisitarkastaja

Seppo Sivula

Jakelu

Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi

Ministeri Räsänen
Kansliapäällikkö Nerg
Valtiosihteeri Anttoora
Erityisavustaja Kalmi
sihteerit
Oikeusyksikkö (oikeus@intermin.fi)